

ar

1148-07.526

Provinciale Molencommissie

4

x 12. 7 October 1950.

kantbr. dd 25 Jan. '50
nr 1211, 1e afd., en d.d. 31
Aug. '50 nr 13185, 1e afd.

AAN:

Het College van
Gedeputeerde Staten
der provincie Groningen.-

windwatermolen van het wa-
terschap „Het Witte Lam“.

De beide onze Commissie bij nevenvermelde kantbrieven om bericht en raad in handen gestelde brieven van het waterschap „Het Witte Lam“ vormde voor ons aanleiding tot herhaald uitvoerig contact met het bestuur van dit waterschap.

Hieromtrent delen wij Uw College het volgende mede.

De behandeling van deze kwestie is vertraagd door de omstandigheid, dat door het waterschapsbestuur in de afgelopen maanden pogingen in het werk zijn gesteld een oplossing te bewerkstelligen, waarbij van een eigen bemaling kan worden afgezien door samenvoeging met het aangrenzende waterschap Westpolder. Overeenstemming met het bestuur van laatstgenoemd waterschap over een dergelijke samenvoeging is echter niet bereikt, zodat het bestuur van het waterschap „Het Witte Lam“ thans bij zijn laatste brief opnieuw terugkomt op de oorspronkelijke idee van een bemaling, uitsluitend met behulp van een electrisch genaaltje van de in de polder gelegen steenfabriek.

Het feit, dat de steenfabrikant, de heer F.S. van der Ploeg, tevens de functie bekleedt van voorzitter van het waterschapsbestuur en de steenfabriek zelve met de daarbij behorende gronden in financieel opzicht veel belang heeft bij de voorgestelde oplossing, maakt het momenteel moeilijk het waterschapsbestuur van een (objectieve) zienswijze te overtuigen, waarbij uitsluitend de belangen van het (gehele) waterschap in aanmerking worden genomen.

Ondanks de weinige, ons door het waterschapsbestuur ter beschikking gestelde gegevens, zijn wij van mening, dat er voldoende reden is om de voorgestelde oplossing af te keuren en wel op grond van de volgende overwegingen.

In

- 2 -

In de eerste plaats wil men de toekomstige bemaling toevertrouwen aan een particulier gemaaltje, hetwelk op algemene kosten van het waterschap moet worden vergroot en waarvan het beheer (waaronder de bediening) bij de directie van de steenfabriek blijft berusten.

Een situatie als wordt voorgesteld, waarbij dus het gemaal ten behoeve van het gehele waterschap en de regeling van het waterbeheer van de gehele polder in handen zou zijn bij één van de ingelanden, is ongewenst en kan in de toekomst aanleiding geven tot allerlei moeilijkheden.

Te meer, daar het dan een beheersing van twee verschillende peilen betreft, terwijl mij is gebleken, dat een regeling van de exploitatie niet nader door belanghebbenden is uitgewerkt en de elektrische stroom, waarvan de te verrekenen kwh-prijs nog niet eens bij de ingelanden bekend is, geleverd wordt via de steenfabriek, welke voor haar eigen bedrijf ook stroom afneemt.

In de tweede plaats vestigen wij er de aandacht op, dat de kosten om het betreffende gemaaltje voor bemaling van de gehele polder geschikt te maken volgens een desbetreffend plan van de waterbouwkundige van het waterschap Hunsingo geraamd wordt op tenminste f.4.000.— (waaronder een grotere pomp, een schuifinrichting en een grotere (duiker)buis onder de provinciale weg).

De herstellkosten van de windwatermolen daarentegen zullen volgens dezerzijds raming in totaal f.3.370.— bedragen, waarvan in verband met de subsidietoekenningen slechts een deel (circa de helft) ten laste van het waterschap „Het Witte Lam" behoeft te komen. Tegenover de meerdere bedieningskosten van de windmolen staan de stroomkosten van het gemaal, terwijl de onderhoudskosten van gemaal en windmolen in een vergelijkende kosten-begroting niet veel uiteen zullen lopen, daar die voor de windmolen ook in de toekomst zullen kunnen worden gesubsidiëerd.

Dat dus met het gemaaltje voor het waterschap een goedkopere oplossing wordt verkregen dan bij behoud van de windwatermolen, zoals de heer Van der Ploeg in zijn eerste brief opmerkt, valt sterk te betwijfelen, vooral als in aanmerking wordt genomen, dat in dit geval de opvoerhoogte voor het gemaal circa 0,60 m hoger is dan die voor de windmolen en derhalve de elektrische stroomkosten in de exploitatie-rekening een beduidende rol zullen spelen.

Immers bij de voorgestelde oplossing van het gemaaltje van de steenfabriek zal het polderwater eerst moeten worden afgelaten op het waterpeil van de afgetichelde gronden van de steenfabriek, alvorens het kan worden opgemaal op de Hunsingoboezem (hetgeen op zichzelf uit algemeen oogpunt geen

economische

economische werkwijze is), terwijl het polderwater door de windwatermolen direct op de Hunsingboezem wordt gebracht.

De capaciteit van deze windwatermolen en de diepteligging van de vijzel zijn zodanig, dat onder vrijwel alle (weers)omstandigheden de beheersing van het polderpeil is gewaarborgd.

Daar het behoud van de onderhavige windwatermolen in waterstaatkundig opzicht in tijden van brandstoffenschaarste van betekenis is en derhalve de molen uit dit oogpunt alleen reeds voor de ingelanden van het waterschap een niet te verwaarlozen waarde vertegenwoordigt en een risico-dekking inhoudt, welke niet in ~~en~~ cijfers is uit te drukken, maar welke bij een uitsluitend mechanische bemaling ontbreekt, zij volledigheidshalve ook dit argument nogmaals duidelijk naar voren gebracht naast dat van de ~~en~~ blijvende aesthetische waarde van de windmolen.

Hoewel het hier slechts een kleine molen betreft, moet wel met nadruk worden gewezen op de buitengewone verdienste, welke deze heeft voor het landschap door de ligging aan de provinciale weg Groningen-Bedum, juist waar hierin bezuiden Zuidwolde de onlegging rond dit dorp van het Boterdiep afbuigt.

Onze Commissie meent op grond van de hiervoren geschetste omstandigheden Uw College te moeten raden het waterschap „Het Witte Lam" niet toe te staan gebruik te maken van het elektrische gemaal nabij de steenfabriek onder Zuidwolde en voorts het bestuur in overweging te geven de molen te doen herstellen onder mededeling, dat hiervoor subsidie kan worden aangevraagd bij de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en bij Uw College.-

Namens de Provinciale Molencommissie,

(voorzitter)

(secretaris)

Hollandsch normaal 3

Afschrift aan de Prov.Molencommissie o.v.n. haar brief van 7-10-1950, nr.1148.

PROVINCIALE PLANOLOGISCHE DIENST IN GRONINGEN	
No. <u>1210</u>	19 <u>50</u>
doss. <u>-07.526</u>	

13185/47, 1e afdeling.

Aan het Bestuur van het waterschap
Het Witte Iam,

p/a de heer F.S.van der Floeg,
Verl.Hereweg 136,
GRONINGEN.

brieven van 21 Januari 1950 en
20 Augustus 1950.

Windwatermolen.

20 October 1950.

Bij ons bestaat bezwaar u toe te staan voor de bemaling van uw waterschap gebruik te maken van het elektrische gemaal nabij de steenfabriek van de N.V. Vereenigde Steen-, Pannen- en Draineerhuizenfabrieken.

De kosten om het gemaal voor bemaling van uw waterschap geschikt te maken volgens een desbetreffend plan van de waterbouwkundige van het waterschap Hunsingo worden geraamd op tenminste f. 4000,-.

De herstellkosten van de windwatermolen zullen volgens dezerzijdse reaming in totaal f. 3370,- bedragen, waarvan in verband met de subsidietoekenningen slechts een deel (circa de helft) ten laste van uw waterschap behoeft te komen. Tegenover de meerdere bedieningskosten van de windwatermolen staan de stroomkosten van het gemaal, terwijl de onderhoudskosten van gemaal en windmolen in een vergelijkende kostenbegroting niet veel uiteen zullen lopen, daar die voor de windmolen ook in de toekomst zullen kunnen worden gesubsidieerd.

Bovendien is de opvoerhoogte voor het gemaal circa 0,60 m hoger dan die voor de windmolen, zodat de stroomkosten in de exploitatierekening een beduidende rol zullen spelen. Bij de voorgestelde oplossing om het water te lozen door middel van het gemaal van de steenfabriek zal het water namelijk eerst moeten worden afgelaten op het waterpeil van de afgetichelde gronden van de steenfabriek, alvorens het kan worden opgemalen op de Hunsingoboezen (hetgeen op zichzelf uit algemeen oogpunt geen economische werkwijze is), terwijl het water door de windwatermolen direct op de Hunsingoboezen wordt gebracht.

De capaciteit van de windwatermolen en de diepteligging van de vijzel zijn zodanig, dat onder vrijwel alle weersomstandigheden de beheersing van het peil is gewaarborgd.

Het

Het behoud van de windwatermolen is bovendien voor tijden van brandstof-schaarste van betekenis. Het behoud van deze molen is tenslotte uit aesthetisch opzicht belangrijk.

Wij geven u in overweging de molen te doen herstellen. Hiervoor kan subsidie worden aangevraagd bij de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en bij ons College.

De Gedeputeerde Staten der
provincie Groningen:

get. E.H.Ebels , Voorzitter.

VOOR EENSINDEND AFSCHRIFT:

De lo. Griffier der Staten van Groningen,

get. L.Wouda , l.Griffier.

L. Wouda